

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 28. oktobra 1933.

Štev. 123.

Ob bratskem prazniku

Letos je minilo petnajst let, ko si je češkoslovaški narod po stoletjih nesvobode zopet priboril svojo svobodo. V složnem boju s Čehoslovaki smo tedaj dosegli svojo svobodo tudi mi, zato je naš ko češkoslovaški osvobodilni dan zapisan v znaku gesla: zvestoba za zvestobo. V vseh napeh in nevarnosti polnih povojnih letih je to geslo v polnem obsegu ohranilo svojo veljavo in bilo tako močno, da je postalo podlaga miroljubnega dela Male antante. Če samo to dejstvo bi bilo dovolj močan razlog, da se vedno z veseljem spominjamo narodnega praznika Čehoslovakov tudi mi, ki imamo skoraj isto politično pot ž njimi. A mi se spominjamo narodnega praznika bratov Čehoslovakov tudi kot Slovani in kot Slovani smo ponosni, da je Češkoslovaška v teh kratkih petnajstih letih razvila tako zelo vse svoje sile, da je danes ena najbolj konsolidiranih in najbolj urejenih držav v Evropi.

Ko to konstatiramo z največjim in odkritosrčnim zadoščenjem, pa smatramo za svojo bratsko dolžnost, da brez ovinkov opozorimo na nedostatke naših medsebojnih odnosov. In tu treba omeniti v prvi vrsti žalostno resnico, da praznujemo letošnji češkoslovaški narodni praznik v znamenju pretrganih trgovinskih pogajanj. Ne bomo na tem mestu govorili z očitki na to ali ono stran, pač pa moramo konstatirati to žalostno dejstvo, ki priča, da naši medsebojni odnosi še niso tako utrjeni, kakor bi morali biti z ozirom na našo dolgotrajno skupno borbo.

To nesoglasje v gospodarskih vprašanjih občutimo tem težje, ker igrajo danes gospodarska vprašanja vse drugačno važnost ko preje. Če so bila včasih nacionalna vprašanja na prvem mestu, so danes gospodarska. In ni močnejše vezi za skupno delo narodov kakor so gospodarske vezi. A baš te vezi so med nami in Češkoslovaško danes mnogo manjše kakor so bile nekoč. Padajoči trgovinski promet med obema državama to več ko dovolj dokazuje. V interesu nas vseh pa je, da se naši gospodarski stiki zboljšajo in gospodarski svet Male antante, ki se sestane prihodnji mesec v Pragi, bi moral imeti uspeh predvsem vsled že ugodnih gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Boljši gospodarski stiki med obema državama niso nobena platična zadeva, temveč te zahtevajo z vso nujnostjo naši skupni zunanje politični interesi, ker more le složno gospodarsko sodelovanje Češkoslovaške in Jugoslavije zadovoljivo rešiti podonavski problem.

Konstatirati pa je nadalje treba, da tudi kulturni stiki med nami in Čehoslovaki niso niti na oni višini, na kateri so nekoč že bili. Samo pogledati je treba v naše kavarne, v naša kinogledališča, kako so preplavljena z nemško propagando in kako silno samevajo dela češkoslovaške kulture. Še silno mnogo dela je treba storiti na kulturnem polju, da bo tudi naše kulturno sodelovanje odgovarjalo našim bratskim čustvom. In to delo se mora vseliti na obeh straneh, kajti tudi napake so se delale na obeh straneh.

Čehoslovaki so nam bili nekoč vzor praktičnih in realnih delavcev. Zato tudi mišljimo, da bi morali ostati zvesti temu vzoru tudi pri proslavi naših praznikov. To je tudi najodličnejši vzrok, da govorimo o nedostatkih, ki slabe našo skupnost, ker hočemo, da ti nedostaki izginejo in da bo na vseh poljih zacvetelo tako iskreno sodelovanje, ko na zunanje-političnem.

S sodelovanjem na vseh poljih moramo utrditi načelo, ki se je zasvetilo ob nastanku naše zvestobe in zaradi tega načela mora vsak, če treba, tudi nekaj popustiti, da bo češkoslovaško-jugoslovska solidarnost tem večja, da bo geslo: zvestoba za zvestobo geslo te solidarnosti za vse čase.

Tudi naš praznik je češkoslovaški praznik 28. oktobra in zato tudi mi čestitamo Češkoslovaški ob njenem prazniku in se klanjamo njenemu voditelju predsedniku Masaryku, pod čegar vodstvom je Češko-

slovaška s tako občudovanja vrednim napredkom dokazala, da je bila svoboda njena potreba, ker jo je znala izkoristiti. Živio češkoslovaški narod! Živio predsednik Masaryk!

Ohranitev srednjega stanu

Industrijalizacija evropskih držav je imela tudi to neprijetno posledico, da je nad vse pritisnila srednje stanovce: Industrijski izdelek je izpodrival obrtniškega, velike razpošiljalnice so izpodrivale trgovca, srednji sloji so vedno bolj izgubljali na svojem pomenu in vplivu. Dolgo se vodilni državniki niso dosti menili za propadanje srednjih stanov, toda le prekmalu se je izkazalo, da je propadanje naroda neizogibno, če propada srednji stan, ki je steber države in naroda. Zato je vedno bolj pričelo prodirati spoznanje, da treba srednjim stanovom priskočiti na pomoč in gibanje, da je treba ustave države spremeniti v stanovskem smislu, je začelo v večini držav prodirati. Stanovska ureditev države je postala moderno geslo in njen glavni cilj je ohranitev in utrditev srednjega stanu. V osrednjem glasilu češkoslovaškega trgovstva »Obchodu« je objavil avstrijski trgovski minister Fritz Stockinger zanimiv članek o važnosti srednjega stanu in o prizadevanjih avstrijske vlade, da utrdi srednji stan. Med drugim pravi v svojem članku:

Trgovinska in obrtna politika Avstrije je srednje-stanovska politika. Razume se seveda, da ni mogoče te politike, ki odgovarja čisto posebni strukturi avstrijskega gospodarstva, kar shematično prenesti tudi na vse druge države. Toda za Avstrijo je ta politika prav gotovo pravilna. Da navedem en sam primer: V prehranbeni stroki imamo nad 7000 obrtniških in industrijskih podjetij, od katerih pa le 140 zaposluje več ko 50 delavcev, ki imajo torej industrijski značaj. Velepodjetja, ki zaposlujejo več ko 500 delavcev, je mogoče sešteti na prstih. Podobno je tudi v vseh drugih gospodarskih strokah. Pri takšni strukturi je jasno, da je treba v Avstriji smatrati **prosto zasebno trgovino in obrt za gospodarska faktorja**, ki ju ni mogoče pogrešati, ker opravljata ta stanova v okviru gospodarstva važno produkcijsko in razdelilno funkcijo. Toda ne samo podrobna trgovina, temveč tudi **veletrgovina**, zlasti vsled njene vloge na kreditnem trgu, ima vso pravico, da se podpira in da se varujejo njeni interesi.

Samo po sebi se razume, da se ni moglo to spoznanje o važnosti srednje stanovske trgovine in obrta kar z enim mahom uveljaviti. Tudi v Avstriji so bili v raznih taborih teoretiki in dogmatiki, ki so smatrali izločitev zasebne trgovine za zaželjeno in mogočo. Tem teoretikom bi poklical v spo-

min jaz, ki prihajam iz praktičnega gospodarskega življenja in ki sem iz lastnih izkušenj dobil nekaj vpogleda v razmere podrobne trgovine, kot svareč zgled dobo centraliziranega gospodarstva v vojni in povojni dobi. Kdor se je takrat gospodarsko udeleževal, ve, da nikdar ne more sistem centraliziranega in po varuško oskrbovanega gospodarstva nadomestiti prednosti zasebne iniciative in zasebnega udeleževanja na gospodarskem polju. S tem pa seveda ni rečeno, da bi bili v Avstriji na stališču neomejene svobode v konkurenčnem boju, ki se pri zapletenosti in od nobenega posameznika ne več pregledljivih težkočah gospodarskega življenja v današnji dobi ne more več vzdržati.

V stanovski izgradnji države, ki jo ima v vidu avstrijska vlada, bo priznan gospodarstvu primeren vpliv na vse gospodarske ukrepe države, na drugi strani pa si bo tudi država sama z različnimi ukrepi, ki se naj v veliki meri vnesejo v naš sistem srednje-stanovske gospodarske politike, urejujoče in oplajajoče posegala na gospodarsko polje. Prezgodnje pa je še, v tem oziru navajati že konkretne stvari.

Pri vseh ukrepih, ki so bili izdani v zadnjih mesecih v Avstriji na polju zaščite trgovine in obrta (izenačenje konzumnih zadržug in nabavljalnih zadržug v davčnem oziru z zasebno trgovino, zapora za prijavo novih obrtov, obrtna novela, omejitev veleblagovnic, prepoved ustanavljanja trgovin z eno ceno, omejitev razpošiljalnic čevljev itd.) se nikakor ne postopa po okostenelem načelu, temveč se izdajajo vsi ukrepi po trenutnih potrebah in v trajnem kontaktu z vsemi gospodarskimi krogi. Glavna misel je, da se ohrani in utrdi srednji in mali podjetnik. To je vprašanje, čegar pravilno rešitev smatra avstrijska vlada za svojo glavno nalogo.

Tudi pri nas bi bilo treba bolj pomagati srednjemu stanu, kakor pa se pomaga. In kakor je Avstrija z davčno izenačitvijo konzumov in nabavljalnih zadržug z zasebnimi trgovinami ter rešila od nelojalne konkurence, tako je treba pri nas že enkrat odpraviti vse one privilegije, ki jemljejo srednjemu stanu eksistenčno možnost. Napredek naroda je odvisen od napredka srednjih stanov, zato pa treba srednjega in majhnega podjetnika podpirati, zlasti pa še v sedanji gospodarski krizi. Ohranitev srednjih stanov mora postati bistvena točka našega državnega gospodarskega programa.

Obrestno mero treba znižati

Le še Bolgarska ima višjo obrestno mero od nas

Po dvakratnem znižanju obrestne mere na Grškem smo prišli glede obrestne mere na predzadnje mesto. Le še Bolgarska ima za pol odstotka višjo obrestno mero od nas, potem pa pridemo s 7 in pol odstotno mi. Vsi drugi naši sosedi pa imajo nižjo obrestno mero in zlasti one države, ki konkurirajo z nami na tujih trgih. V Romuniji, ki je naš lesni, žitni in živinski konkurent, znaša obrestna mero le 6 odstotkov in more torej rumunski izvoznik za poldrugi odstotek ceneje priti do kredita od našega. Na istem ugodnem stališču je tudi avstrijski lesni izvoznik, dočim plačuje madjarski živinski in žitni izvoznik le 4 in pol odstotka. Da o še nižji obrestni meri v drugih državah niti ne govorimo.

Toda visoka obrestna mero ne škoduje le našim izvoznikom, temveč tudi vsemu našemu narodnemu gospodarstvu. Visoka obrestna mero zvišuje kalkulacijo v vseh obratih, podražuje cene blagu, pa čeprav

je vsa naša finančna politika ostro deflacionskična. Vsled previsoke obrestne mere trpimo vse zle posledice deflacije, dočim so nam njene dobre posledice v veliki meri onemogočene. Dobiček, ki bi ga morali imeti od deflacije, se nam izgublja v nič.

Previsoka obrestna mero pa ovira tudi vsako živahnejšo delavnost v gospodarstvu. Kdo naj danes s pomočjo kredita začne nova dela in tvega investicije, ko pa previsoke obresti skoraj vsako rentabilnost preprečujejo. In vendar govorimo vsi, da je mogoče brezposelnost zmanjšati le z deli! Kako pa naj nastanejo nova dela, če manjka prvi pogoj za nove investicije — cenen kredit. Pri pretirano visoki obrestni meri je vsako oživljenje gradbene delavnosti nemogoče in pri pretirano visoki obrestni meri se kriza ne more nehati.

Zato je nujno, da Narodna banka zniža obrestno mero, kajti dokler je ne zniža

ona, je ne bo znižala nobena druga banka. Po obrestni meri Narodne banke se ravnaajo vsi drugi denarni zavodi, ki so zato tudi le znižali obrestno mero za vloge, ne pa za posojila.

Kredit je ostal pri nas drag, da zavira vsako oživljenje gospodarstva. Odveč je o tem še podrobneje govoriti, ker je vse to bilo že tolikrat povedano, da bi povsod drugod že nekaj storili za pocenitev kredita. Ali bo res pri nas tudi stokrat povedana resnica ostala še naprej neuvaževana, ali res ne bomo začeli s pocenitvijo kredita delati za oživljenje gospodarstva?

Kako dolgo se bodo še končali vsi izkazi Narodne banke s stavkom: Obrestna mero je ostala neizpremenjena? Kako dolgo bo še moralo čakati gospodarstvo, da mu cenejši kredit dvigne promet?

Svetovna kriza velja človeštvo 200 milijard dolarjev

Znani nemški statistik Vladimir Bojtin-ski, ki je moral zaradi hitlerjevskega režima zapustiti Nemčijo, je objavil v nemškem emigrantskem listu »Das neue Tagebuch«, ki izhaja v Parizu, zanimiv članek o škodi, ki jo je povzročila svetovna gospodarska kriza. Na podlagi natančno preiskanih podatkov prihaja do zaključka, da je svetovna gospodarska kriza veljala človeštvo prav toliko kolikor svetovna vojna. Brez ozira na človeške žrtve in uničenje materijala, je bilo za svetovno vojno potrošenih okoli 200 milijard dolarjev. Ravno toliko bo znašala do konca leta 1933. tudi izguba vsled svetovne gospodarske krize.

Da se ugotovi ta škoda, je treba izračunati padec proizvodnje in dela, ki ga je povzročila kriza. Po posebnem indeksu je izračunal Bojtin-ski absolutni padec produkcije. Če je znašala po tem indeksu produkcija v letu 1929. 100, potem je znašala v letu 1930. 87, v letu 1931. 76, lansko leto 62 in leta 1933. se bo gibala med 65 in 70. Od leta 1930. do leta 1933. je padla produkcija za 188 do 220 milijard dolarjev.

Svetovna kriza pomeni dosedaj štiri-letno dobo, v kateri je bilo nezaposlenih 25 milijonov ljudi. To pomeni izgubo 100 milijonov delovnih let. V Združenih državah Sev. Amerike odgovarja eno delovno leto vrednosti 3000 dolarjev, v drugih kapitalističnih državah pa vrednosti od 1000 do 2000 dolarjev. To pomeni, da je izguba 100 milijonov delovnih let enaka izgubi okoli 200 milijard dolarjev. Da bi se mogla prav doumeti vsa ta izguba, navaja Bojtin-ski par primerov. Vse zlato, ki se ga je pridobilo na vsem svetu od odkritja Amerike pa do danes, je vredno 25 milijard dolarjev. Svetovna gospodarska kriza je veljala torej človeštvo osemkrat tako veliko.

Vsa produkcija premoga, nafte, železa, vseh kovin, tudi srebra in zlata, vseh kemičnih surovin, cementa in kamna je predstavljala pred vojno letno vrednost petih milijard dolarjev. Svetovna gospodarska kriza je torej v štirih letih požrla štiridesetkrat tako veliko vrednost.

Vse železnice na svetu z vsem inventarjem in postajami so vredne okoli 60 milijard dolarjev. Vrednost vseh pristanišč in pristaniških objektov, vseh kanalov na vsem svetu znaša okoli 25 milijard dolarjev. Če bi neka svetovna katastrofa uničila vse železnice, vsa pristanišča in vse kanale z vsemi ladjami in vsemi vagoni ter lokomotivami, bi bila nastala škoda le polovico tako visoka, kakor je škoda od gospodarske krize.

Vrednost vsega blaga, ki je bilo predmet svetovne trgovine je znašala leta 1929 okoli 30 milijard dolarjev. Če bi požar uničil vse to blago, bi znašala škoda le eno sedmino od škode, ki jo je povzročila svetovna gospodarska kriza.

Kongres gostilničarjev v Beogradu

Zveza gostilničarjev ima 50.000 članov, ki imajo pol milijona nameščencev

V sredo je bil v Beogradu v veliki dvorani kina »Kolarac« kongres gostilničarjev iz vse države. Kongres je bil zelo dobro obiskan in samo iz Slovenije je bilo na kongresu skoraj 200 gostilničarjev, kavarnarjev in hotelirjev.

Kongres je otvoril predsednik Zveze Mihajlo Nikolić, ki je po pozdravu zborovalcev predlagal, da se odpošlje udanostna brzojavka kralju, čemur je kongres pritrđil z navdušenjem. Nadalje je bilo sklenjeno, da se pozdravi trgovski minister dr. Šumenković in senat. Nato je predsednik Nikolić na kratko omenil cilj kongresa in povdaril, da je v Zvezi gostilničarjev in hotelirjev združenih 50.000 članov, ki zaposlujejo pol milijona nameščencev.

Zastopnik gostilničarjev iz Sarajeva Avakum Perišić govori o težavah, ki jih mora premagovati hotelirski obrt vsled previsoke trošarine na vino in žganje, in vsled drugih davščin. Da je trošarina previsoka, se vidi najbolj iz tega, da so dohodki trošarine padli za 60 odstotkov. Te trošarine tudi ne koristijo kmetu, temveč le veleposestnikom. Velik del gostiln je ustavil poslovanje, ker so bile davščine previsoke. Pa tudi proti načinu plačevanja trošarine je govoril, ker se plačuje naprej, ko še nihče ne ve, kakšen promet bo dosegel. Ostro govori tudi proti temu, da so oproščeni plačevanja trošarine proizvajalci, ker je s tem nastala za gostilničarje težka konkurenca.

Anton Petelin iz Ljubljane je govoril o obrtnem zakonu in zahteval, da se ta novelira in zlasti je potreben reforme pravilnik o ugostiteljstvu. Zasebnikom se mora prepovedati, da bi proti plačilu prenočevali na svojih stanovanjih potnike in na hrano bi smeli jemati druge ljudi samo oni, ki nimajo nobene druge možnosti za obstoj. Pa tudi v tem primeru bi bilo treba omejiti število ljudi, ki bi jih smeli jemati zasebniki na hrano.

Peter Petković iz Dubrovnika je govoril proti prevelikim davčnim bremenom ter proti previsokim obrestim, ki jih morajo plačevati hotelirji. Po še nekaterih drugih referatih so bile soglasno sprejete resolucije, v katerih so navedene vse zahteve gostilničarjev. Med drugim se v resolucijah zahteva:

Načelno naj se reši vprašanje, če spadata vino in žganje sploh pod trošarino. Če se reši pozitivno, potem naj se določi, da plača trošarino oni, ki vino ali žganje spiije, ali pa naj se trošarina odpravi. Na drobno sme prodajati pijačo samo gostilničar, ki ima redno dovoljenje v smislu obrtnega zakona.

Odpravi naj se dvojno ali trojno obdačevanje in odpravijo občinske trošarine in uvoznine.

Nepravčasno plačevanje taks, pavšalov in trošarin naj se ne kaznuje, vse doslej izrečene kazni pa odpišejo.

Banovine naj vrnejo denar, ki so ga porabile po starem trošarinskem zakonu.

Načrt rumunškega bančnega zakona

Poročali smo že, da je rumunski pravosodni minister predložil parlamentu nov zakonski načrt o bankah. Glavna načela tega zakonskega načrta so:

1. Ustanovi se vrhovni bančni svet, ki bo stalno nadziral vse denarne zavode.

2. Za bančne tvrdke, trgovske družbe ali komanditne družbe v Bukarešti, ki se bavijo z bančnimi posli, se zahteva minimalna glavica v višini 20 milijonov lejev, za delniške družbe pa v višini 60 milijonov lejev. Za podeželske banke se bo določila glavica v vsakem primeru posebej.

3. Ustanovitelji in vodilni funkcionarji banke morajo imeti najmanj petletno bančno prakso.

4. Hranilne vloge smejo sprejemati samo za to posebej pooblaščen denarni zavodi.

5. Tuja sredstva denarnih zavodov smejo biti največ desetkrat večja od lastnih.

6. Za sprejemanje hranilnih vlog pooblaščen banke morajo imeti od svojih obveznosti 25 odstotkov likvidnih in od teh 18 odstotkov v gotovini.

7. Blagovne kupčije, ko tudi posli z nepremičninami so prepovedani, razen v primerih lastne varnosti, a se morajo čim preje prodati.

8. Vrednostnih papirjev ne smejo imeti

ker je sedanji obrtni zakon glede gostilničarjev pomanjkljiv, se zahteva nov zakon o gostilničarstvu in turizmu.

Pri odmeri davkov naj se vpoštevajo dejanske razmere posameznih gostilničarjev, zlasti pa njih plačilna sposobnost. Posebno se je ozirati pri odmeri davkov na kraje, v katerih traja tujska sezona samo par mesecev.

Predlogi davčnih uprav glede pridobitne naj se revidirajo in znižajo na lansko višino.

V davčne odbore in vse komisije, ki sklepajo o davkih, naj se pritegnejo tudi zastopniki gostilničarjev.

Črtajo naj se vsi zaostali davki gostilničarjev do vseh leta 1932.

Vse nepravilnosti pri izvrševanju gostilničarskega dela naj se kaznujejo.

Kuhanje in prodajanje hrane na stanovanjih ter oddajanje sob po zasebnih hišah naj se prepove vsem, ki nimajo rednega gostilničarskega dovoljenja.

Prodajanje lastnega proizvoda naj se dovoli samo siromašnim vinogradnikom, ki so sami proizvajalci in samo na njih domu.

K § 76 točki 10. obrtnega zakona naj se izda pojasnilo, da se smatra kot hišno delo samo tedaj, če se oddaja hrana ali stanovanje največ trem osebam in samo onim, ki stalno bivajo v dotičnem kraju.

Pivovarnam naj se prepove točenje piva v steklenicah izven kraja lastne produkcije.

Ustanove naj se kreditne ustanove za konverzijo dolgov gostilničarjev, da bi se njih kratkoročni dolgovi pretvorili v dolgoročne. Določi naj se enotna in minimalna obrestna mera.

V vseh tujsko prometnih ustanovah morajo biti zastopani tudi gostilničarji in hotelirji.

Tujska taksa bodi minimalna in naj služi le v turistične namene. Občine ne smejo odrejati tujske takse po svoji uvidevnosti.

Razvije naj se čim večja propaganda za obisk naših letovišč.

Za obisk naših kopaljš in zdravilišč naj se dovolijo popusti na železnicah in parniških, zlasti za tako imenovane weekend-izlete.

Avtorski honorarji naj bodo zmerni in naj se zahtevajo le od glasbenikov in ne od gostilničarjev.

Okrožni uradi naj vzamejo za podlago samo vsoto, ki jo določi delodajalec z delojemalcem. V članstvo morajo sprejemati tudi žensko osebeje.

Odpravi naj se policijska taksa za nadzorstvo koncertov in drugih zabavnih prirediteljev. Električni tok in vodarina naj se gostilničarjem znižata v enaki meri ko industriji.

Revidira naj se zakon o nabavljalnih zadržkih ter jim prepove prodajanje nečlanom, obenem pa naj se odpravijo prevozne olajšave, ki jih imajo železniške nabavljalne zadrage. Tudi vse davčne olajšave konzumov in zadrug naj se odpravijo!

banke več ko v višini 25 odstotkov lastnih sredstev (glavnice in rezervnih fondov).

9. Ustanovitelji banke se pred dvema letoma ne morejo zadolžiti pri banki.

10. Upravniki ne morejo biti istočasno tudi člani uprave drugih podjetij, niti ne smejo opravljati bančnih poslov za lasten račun.

11. Bančna podjetja bodo nadzorovana razen po bančnem svetu še po posebnih cenzorjih, ki jih imenuje glavna skupščina in od katerih mora biti vsaj eden knjigovodstveni strokovnjak.

12. Manjšina delničarjev (desetina glavnice) ima pravico do enega cenzorja.

13. Vrhovni bančni svet sestavljajo: zastopniki finančnega, pravosodnega in trgovskega ministrstva, Narodne banke, pet zastopnikov bank, ki jih delegirajo njih profesionalne organizacije, en zastopnik Zveze trgovskih zbornic in en zastopnik kmetijske zbornice. Posle sveta opravlja poseben odbor petorice, od katerih morata biti dva zastopnika bank.

14. Vse banke se morajo tem predpisom prilagoditi v petih letih po uveljavljenju tega zakona.

Adria prašek je boljši

USTANOVE ZA UBOGE ONEMOGLE OBRTNIKE IN TRGOVCE, ODNOSNO NJIH VDOVE

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1933. za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove ustanove po 150 Din, odnosno po 100 Din.

Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 25. novembra 1933. Priloži naj se jim od občinskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Adria prašek je boljši

RAZSTAVA JUGOSLOVANSKIH PLAKATOV

V okviru XIV. Ljubljanskega mednarodnega velesajma, ki bo od 30. maja do 10. junija 1934, bo prirejena tudi Razstava jugoslovanskih plakatov. Uprava Ljubljanskega velesajma vabi vsa podjetja, ki se pečajo z izdelavo plakatov, da s svojimi proizvodi na tej razstavi sodelujejo. Razstavni prostor jim bo brezplačno na razpolago. V poštev pridejo vsakovrstni plakati, stari in osnutki za nove plakate, in sicer vseh velikosti. Podjetja, ki so pripravljena sodelovati, naj se čimprej prijavijo Uradu velesajma v Ljubljani.

Z

istim trdom

lahko zaslužite več kot sicer.

Naročite pri nas

„URAN“ kremo za lice in pospešujte njeno prodajo. Svojim odjemalcem boste prostregli z boljšim in cenejšim blagom.

»URAN«, LJUBLJANA

Mestni trg

GLAVNE PRIREDITVE LJUBLJANSKEGA VELESEJMA V LETU 1934.

Uprava Ljubljanskega velesajma sporoča, da bo XIV. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesajem od 30. maja do 10. junija; Jesenski velesajem »Ljubljana v jeseni« s priključenimi razstavami gospodarskega in kulturnega značaja pa od 1. do 10. septembra.

PODALJŠANA OMEJITEV UVOZA V ŠVICO

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je švicarska vlada podaljšala omejitev uvoza za dve leti do konca leta 1935.

UVERENJE O POREKLU ZA IZVOZ NAŠEGA BLAGA V GRČIJO

Opozarjajo se naši izvozniki, da mora po sklepu grškega finančnega ministra spremljati blago, ki se uvaža iz Jugoslavije, Rumunije in Turške, uverjenje o poreklu, ki ga izdaja pristojna trgovinska zbornica. Ta uverjenja treba nato vidirati v najbližjih grških konzulatih.

ZBOLJŠANJE SVETOVNEGA GOSPODARSTVA

Avstrijski zavod za proučevanje konjunktura javlja v zadnjem svojem mesečnem poročilu, da še nadalje traja v prejšnjem mesecu konstantirano lahno zboljšanje v svetovnem gospodarstvu. Zlasti iz Anglije prihajajo ugodna poročila. Notranja prilagoditev gospodarstva padcu cen je v večini držav napredovala že v tej meri, da je novo oživiljenje gospodarstva mogoče. Motnje v gospodarstvu niso več toliko vzrok nerazmerij v gospodarski strukturi, kakor pa so zunanji. Če ne bo nobenih političnih zapletljajev, niso izgledi za bodočnost neugodni. V Avstriji se kaže zboljšanje zlasti v večjem izvozu finalnih izdelkov, ki je že presegel izvoz v l. 1930. Delovanje industrij je še vedno neenakomerno, vendar pa prevladujejo v primeri z lanskim letom oživiljenja. Ponudba deviz je še v porastu, brezposelnost pa se je zmanjšala.

Po svetu

Rumunski in bolgarski kralj se sestane dne 30. t. m. na Donavi pri Gjurjevu.

Volitve v Delavsko zbornico so dale rezultat: Lista strokovne komisije (rdeči) je dobila v splošni skupini 18.848 glasov in 23 mandatov, v nameščenski pa 112 glasov in 2 mandata. Lista nacionalnega delavstva (modri) v splošni 12.700 glasov in 15 mandatov, v nameščenski skupini 3606 glasov in 6 mandatov. Lista Jugoslovanske strokovne zveze (beli) v splošni 9778 glasov in 12 mandatov, v nameščenski 560 in 1 mandat; v nameščenski skupini so dobili poleg tega še zeleni 873 glasov in 1 mandat. — V novi zbornici bodo torej imeli rdeči 25 mandatov, modri 21, beli in zeleni 14 mandatov.

Novo francosko vlado je sestavil Albert Sarraut. Nova vlada je v glavnem nadaljevanje Daladierove vlade, katere vodilni člani so tudi v novi vladi. Zunanje ministristvo je ohranil Paul Boncour, Daladier je prevzel vojsko, finance Bonnet, ki je nasprotnik inflacije, prosveto De Monzie, notranje zadeve pa Chautemps. Skupno so v novi vladi 4 člani demokratske levice iz senata, 12 radikalno socialističnih poslancev, dva poslanca republikanskih socialistov, po en poslanec neodvisne levice, dva poslance radikalne levice, en levičarski republikanec in dva nestrankarja. Vlada je torej sestavljena predvsem iz meščanske levice s slabo tendenco proti centru.

Sarrautovo vlado imenujejo francoski listi kot prehodno vlado, ki stoji pred enako težkimi problemi ko Daladierova vlada. Vendar pa je bila v splošnem nova vlada ugodno sprejeta.

Nemški časopisi obžalujejo padec Daladierove vlade ter pišejo, da bi mogel Daladier ustvariti sporazum med Nemčijo in Francijo. Novo desničarsko vlado pričakujejo nemški listi z nezaupanjem.

Razorožitvena konferenca je odgodena do 4. decembra.

Za predsednika Mednarodnega urada za delo je bil izvoljen zastopnik Danske in bivši minister Bramsnäs.

Angleško-ameriška pogajanja za ureditev vojnih dolgov so ostala brezuspešna in so prekinjena. Anglija je ponujala, da plača enkrat za vselej 92, Amerika pa je zahtevala 460 milijonov funtov.

Za visokega komisarja Gdanske je Državo narodov imenovalo Irca Lesterja.

Danska je ukrenila, da pošta iz Českoslovaške ne bo šla več čez Nemčijo na Dansko, temveč čez Poljsko, ker so v Nemčiji odpirali pisma. Enako odredbo name-rava izdati tudi švedska vlada.

Do krvavega spopada med kmeti in davčnimi eksekutorji je prišlo v rumunski vasi Ploesti. En eksekutor je bil ustreljen.

Volivna borba v Španiji se je pričela ter takoj postala zelo ostra. Na mnogih krajih je prišlo do krvavih spopadov.

Hitler je imel svoj prvi volivni govor, ki so ga smeli rajhovski listi objaviti šele po cenzuri, ker je bil govor prenatrpan s psovki na žide in zunanje nasprotnike Nemčije in bi napravil v tujini najslabši vtis.

Göring je naročil, da se morajo kot predsedniki k volilnim komisijam pritegniti tudi pristaši drugih strank in ne samo narodni socialisti. Štetje glasov se mora vršiti javno. Tudi na kandidaatno listo, ki bo samo ena, namreč narodno-socialistična, bo vzeti okoli 50 nehitlerjevcev. S tem hočejo narodni socialisti povdariti, da se bodo volitve vršile brez sleparij.

Japonsko pleme se v Nemčiji ne šteje med barvata plemena in zato ne obstoji prepoved poroke z Japonci, je izjavil zunanji minister Neurath japonskemu veleposlaniku.

Na avstrijskih realkah je uvedena italijansčina kot obvezen predmet.

Jugoslovanski parnik »Ljubica Marković« je s tovorom lesa nasedel blizu Otranta. Parnik je bil zgrajen l. 1892, ima 1400 ton nosilnosti in je last Evgena Markovića iz Splita.

Ljubljanski tramvaj je prevozil l. 1928 27, l. 1932 pa 67 milijonov potnikov. Njegovi dohodki so narasli od 3·7 v l. 1928 na 8·8 milijonov Din v l. 1932.

Požari so napravili v Ameriki v letušnjem 1. polletju 181·2 milijonov dolarjev škode, v lanskem pa celo 245·6 milijonov.

Računski zaključek mesta Dunaja za leto 1932. izkazuje deficit v višini 9 milijonov šilingov. Dohodki so znašali 372,3 (pro-računani na 396,7), izdatki 381,3 (397,5) milijonov šilingov.

Denarstvo

STANJE DRŽAVNE HIPOTEKARNE BANKE

Po izkazu z dne 30. septembra se je stanje banke od 31. avgusta (številke v oklepajih) spremenilo tako-le (vse v milijonih Din):

Gotovina in blag, zapisi Narodne banke 100.3 (101.2), hipotekarna posojila 2207.6 (2212.9), komunalna 612.0 (615.1), posojila vodnim zadrugam 80.4 (80.6), menično-hipotekarna 59.8 (63.3), domače menice 111.4 (118.4), lombardna 103.1 (104.6), nepremičnine 152.3 (151.2), tekoči račun fin. ministrstva 367.75 (296.5), drugi tekoči rač. 74.6 (70.3), efekti 86.0 (85.1), efekti fondov 71.4 (71.4), kavcije itd. 367.5 (374.5) in razne aktive 268.3 (263.8).

Pasiva: samostojni fond 159.7 (189.0), fond in glavnice javnih ustanov 1186.2 (1184.3), hran. vloge 812.5 (805.3), rezervni in drugi fond 117.2 (117.2), založnice in obveznice 816.6 (816.6), predujmi tujih bank 137.0 (137.0), lombard in reeskont pri Narodni banki 238.2 (243.8), začasni tekoči račun pri Narodni banki 70.0 (70.0), tekoči račun fin. ministrstva 195.3 (208.4), Batignolles 76.1 (80.7), razni tekoči računi 237.6 (248.8) in razna pasiva 247.9 (232.9).

Hranilne vloge so se pri Drž. hip. banki od začetka leta povečale za 87.6 milijonov dinarjev.

*

Podružnica Drž. hip. banke se odpre na Cetinju.

Poljska banka je znižala obrestno mero od 6 na 5 odstotkov.

Nakupna cena za zlato je bila v Ameriki uradno določena na 31.36 dolarja za unco, kar je znatno nad svetovno pariteto. Dan prej je znašala tržna cena zlata 29.80 dolarja.

Madjarska narodna banka spremeni svoje statute, da bo mogla dovoljevati vladi posojila, kar je bilo po njenih sedanjih pravilih prepovedano. Vlada bo najela pri banki 100 milijonov pengov, da uredi vprašanje kmečkih dolgov.

Novo špansko zakladno posojilo v višini 200 milijonov pezeta je bilo pred oficialnim razpisom že trikrat prepisano.

Indeksna številka na pariški borzi prodanih vrednostnih papirjev je pretekli teden nazadovala od 74.7 na 74.1, francoskih rent pa od 82.9 na 80.9.

Japonska banka je dosegla v prvem letošnjem polletju 20.5 (za 4.5 več ko v lanskem) milijonov jen čistega dobička. Izplačano je bilo 10% dividende, ostanek čistega dobička je bil izročen vladi.

Poljska industrijska banka, d. d. je v zvezi s polomom francoskega petrolejskega koncerna Devilder prišla lani v plačilne težkoče in je morala sedaj napovedati konkurz.

Adria prašek je boljši

Zunanja trgovina

VEČJI IZVOZ POLJSKE

V septembru je Poljska uvozila blaga za 73, izvozila pa za 93.9 milijonov zlotov in je bil saldo aktiven za 20.9 milijonov. V primeri s prejšnjim mesecem se je uvoz povečal za 0.7, izvoz pa za 21.2 milijonov zlotov. Največ je izvozila Poljska premoga, žita, železa in umetnih gnojil. V primeri z lanskim letom se je uvoz povečal za 11.5, izvoz pa za 7.4 milijonov zlotov.

ČEŠKOSLOVAŠKA BO UVAŽALA VINO

Iz Prage se poroča, da obstoja možnost prodaje rdečih in belih rezanih vin na češkoslovaškem trgu. Zahtevajo pa se močna vina. Dosedaj je bilo sklenjenih že več kupcij za uvoz vina v Češkoslovaško. Le-tušnja trgatve na Češkoslovaškem je namreč bila zelo slaba in sicer tako po kvan-titeti ko po kvaliteti.

*

Opozorjamo na dodatni trgovinski dogovor z Avstrijo, ki ga je v celoti objavil zadnji »Službeni list« z dne 25. oktobra.

Švicarska vlada je znižala uvoz nizozemskega premoga za eno tretjino povprečnega uvoza v letu 1931, to je za 50 do 60 tisoč ton.

Avstrijska vlada se pogaja z italijansko, da se priznajo vozne olajšave tudi za avstrijski les, ki se skozi Italijo izvažava v druge države.

V oktobrski reviji Lloydovih bank se pravi, da ottawski sporazum ni povečal trgovine med Anglijo in dominioni, škodoval pa trgovini z drugimi državami.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenco nestalna; promet 3,787.022-77 dinarjev

Tekoči borzni teden je zaključil z nekaj večjim deviznim prometom kakor pretečeni teden, čigar skupni promet je znašal Din 3,492.635-08, torej cca 294 tisoč dinarjev manj.

Od celotedskega prometa odpade na zaključke v privatnem blagu nad en milijon 565 tisoč dinarjev, med katerimi zavzema deviza Curih prvo mesto, ker je bilo samo te devize nabavljeno na četrtkovem borznem sestanku za nad en milijon 114 tisoč dinarjev. Znatno manjši so bili zaključki v devizi New York (158 tisoč dinarjev), Pariz (45 tisoč Din), Trst (49 tisoč Din) in Bruselj (19 tisoč Din).

Narodna banka je posredovala v običajnem obsegu in dala na razpolago za dve-sto tisoč dinarjev deviznega blaga; Curiha je bilo z njenim posredovanjem nabavljeno za 93 tisoč dinarjev, Londona pa za 107 tisoč dinarjev.

Promet v avstrijskem privatnem kliringu je bil v primeri s pretečenim tednom znatno manjši, kajti skupni zaključki v dinarski devizi in avstr. šilingih so komaj dosegli vsoto dveh milijonov dinarjev, medtem ko je znašal skupni promet prejšnjega tedna samo v teh dveh devizah tri milijone dinarjev, torej za cel milijon dinarjev več. Omenjeno nazadovanje je povzročila znatno zmanjšana potreba po avstrijskih šilingih, katerih je bilo nabavljeno za 1.029 tisoč Din, tedaj za cca 1 mil. 170 tisoč dinarjev manj kot v prejšnjem tednu. Nasprotno pa je bilo potom privatnega kliringa kupljeno dinarske devize za 993 tisoč dinarjev napram 797 tisoč Din v zadnjem tednu.

Največji dnevni devizni promet izkazuje četrtkov in ponedeljkov borzni sestanek, kakor je razvidno iz te tabele:

23. oktobra	Din 1,297.152-20	Dunaj	—	Din
24. oktobra	Din 450.609-55	Din	—	Dunaj
25. oktobra	Din 218.001-53	Dunaj	—	Din
26. oktobra	Din 1,559.270-64	Curih	—	Din
27. oktobra	Din 261.988-85	Curih	—	London

Najmanjši devizni promet je bil dosežen na sredin oziroma petkov borzni dan in so na poedinih borznih sestankih prevladovali zaključki devize Curih, Dunaj, le deloma London.

Avstrijski šilingi so bili zaključevani po Din 8.70 skozi vse borzne dneve razen ponedeljka, kajti tega dne so se trgovali po Din 8.75. V bonih grške Narodne banke je bil perfektuiran manjši zaključek (11 tisoč dinarjev) dne 23. t. m. in sicer na bazi Din 40.— ter 25. t. m. (17 tisoč dinarjev) po tečaju Din 40.25.

Devizna tečajnica tega tedna ne kaže večjih tečajnih sprememb izvzemši New Yorka, ki je po spodnji razpredelnici od ponedeljka na včeraj popustil za 250 točk.

	23. oktobra	27. oktobra	23. oktobra	27. oktobra
	najnižji	najvišji	najnižji	najvišji
Amsterdam	2307-07	2318-43	2308-74	2320-10
Berlin	1362-36	1373-16	1362-36	1373-16
Bruselj	798-02	801-96	798-02	801-96
Curih	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	183-25	184-85	180-75	182-35
Newyork	4036-05	4064-31	3786-05	3814-31
Pariz	223-35	224-97	223-99	225-11
Praga	169-84	170-70	169-90	170-76
Trst	301-01	303-41	301-24	303-64

Efektno tržišče

Situacija je ostala tudi tekom tedna nespremenjena, tendenca je stalnejša, zaključkov ni bilo.

Notice industrijskih in bančnih papirjev so tudi v tem tednu izostale, dočim so državni papirji beležili med tednom brez znatnejših tečajnih sprememb, na prvem in zadnjem borznem sestanku tega tedna pa beležili nastopno:

	23. oktobra	27. oktobra
	Din	Din
7% div. pos.	51.—	50.—
Agr. obv.	26.—	27.—
Seligman. obv.	44.—	46.—
Begl. obv.	36.—	37.—
8% Blair	35.—	37.—
7% Blair	33.—	35.—
Voj. škoda	243.—	245.—

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika sragee, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Blagovno tržišče

Zito.

Vsled mlačnega zanimanja je bil na tukajšnji borzi promet neznaten, tendenca pa skozi ves tekoči teden nespremenjeno mirna.

Cene so se spremenile pri koruzi in sicer za 12 in pol pare pri kg od 24. do 26. t. m., medtem ko je pšenica v tem času beležila za 5 par višje pri kg, moka pa na včerajšnjem borznem sestanku tudi za 5 par višje.

Les.

Tendenco je ostala tudi v tem tednu nespremenjeno živahna. Išče se v sedanji sezoni predvsem bukovina tako surova obrobljena, kakor neobrobljena v dimenzijah od 2 m dolžine, večinoma od 40 do 100 mm debeline in od 17 cm širine naprej, dalje monte kakovosti. Parjena bukovina se pa išče večinoma obrobljena v razmerju 50% I., 50% II.akovosti. Vedno pa se zahteva kvalificirano in osušeno blago. V testonih so povpraševanja živahna, vendar tega blaga še ni promptnega, pač pa se ga bo — kakor izgleda — veliko produciralo.

V hrastovini se oddajo podnice nominalnih dimenzij in neobrobjeni plohi za izdelavo vagonov.

V mehkem lesu je kupčija s trami popustila, išče se pa paralelno blago v III.akovosti.

Kupčija v drvah in oglju je sicer precej živahna, toda cene se kljub pozni sezoni še vedno niso izboljšale.

KLIFEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Mednarodni borzni indeks

V preteklem tednu je na skoraj vseh borzah vladalo pesimistično razpoloženje in na njujorški borzi je prišlo celo dvakrat do padca tečajev. Le v Pragi in Amsterdamu so tečaji nekoliko napredovali, kakor se vidi iz teh številk:

Koncem	30. IX.	7. X.	14. X.	21. X.
1927 = 100%	1933			
London	70.1	70.6	72.2	70.6
Pariz	63.7	61.6	60.2	59.7
Berlin	26.4	25.7	26.4	25.3
Newyork	56.8	58.7	56.5	50.8
Bruselj	31.6	30.3	29.3	28.9
Amsterdam	31.7	31.4	31.0	31.6
Praga	56.2	54.3	54.3	55.0
Dunaj	31.1	28.2	27.8	27.3
Curih	46.8	45.4	44.9	44.8
Stockholm	10.7	10.9	11.3	11.1

Na podlagi tečajev na desetih svetovnih borzah izračunani mednarodni borzni indeks je nazadoval od 41.4 na 40.5% in s tem dosegel najnižjo točko v zadnjih šestih mesecih.

AVSTRIJA NADALJUJE Z ELEKTRIFIKACIJO ŽELEZNIC

Na podlagi izrednega proračuna je določenih še 20 milijonov šilingov za elektrifikacijo železnic v l. 1934. Najprej se bo elektrificirala železnica Salzburg—Linz, za kar bo skupno potrebnih 57 milijonov šilingov. Nato pride na vrsto južni del Turške železnice. Z dovoljenim kreditom bodo mogli elektrificirati okoli 70 km proge in nabaviti potrebne električne lokomotive.

AVSTRIJA JE POVEČALA SVOJ IZVOZ

Letošnja trgovinska bilanca Avstrije je znatno ugodnejša ko lani. Tako je Avstrija v prvih devetih mesecih tega leta uvozila blaga za 842.4 milijonov šilingov, to je za 223.3 milijonov manj ko v istem času lani. Njen izvoz pa se je povečal za 106.5 na 580.8 milijonov šilingov.

Naš pravi domači izdelek

KMEČKI MORATORIJ NA MADJARSKEM BO ODPRAVLJEN

Madjarska vlada pripravlja novo ureditev kmečkih dolgov. Ne bodo več zaščiteni dolgovi kmetov, katerih dolgovi ne prese-gajo desetkratnega čistega katastrskega donosa ter onih, katerih dolgovi so večji od 50 kratnega katastrskega dohodka. Obresti za kmetске dolgove bi se znižale na 4%, od česar bi šel 1% za amortizacijo. Malo zadolženi kmetje bi plačevali nekoliko višje obresti. Del škode, ki bi jo imeli denarni zavodi vsled znižanja obrestne mere, bi povrnila država.

Dobava prodaja

Dobava živil. Dne 4. novembra t. l. bo pri intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo 2400 kg graha, 40.000 kg testenin, 2600 kg sočivja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Knjižgoveška dela se oddajo s pismenimi ponudbami, katere je vložiti do 9. novembra t. l. pri Direkciji državnega rudnika Kreka. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 300 kg sikativa, 400 kg gorske krede, 40 kg brusilnega laka.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe o dobavi 10.000 kg ovsa; do 7. novembra t. l. pa o dobavi 800 m bakrenega kabla, 3000 vijakov, 270 kg žice, 24 komadov železa, 100 kg kleja, 25 kg šolske krede, 25 kg terpentinskega olja, 100 kg sadre in 650 kg vijakov z maticami.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe o dobavi 40 m³ smrekovih desk; do 8. novembra t. l. pa o dobavi 200 m³ jamskega lesa, 900 kg mešanega bencina, 550 varovalnih patron in 30 žarnic.

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 4. novembra t. l. ponudbe o dobavi 1000 metel.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe o dobavi 4000 kg bencina; do 16. novembra t. l. pa o dobavi 50 kotlovnih cevi in 400 kg bombaža za čiščenje.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe o dobavi 1200 m jeklenih vrvi.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe o dobavi 550 grafitnih kartonov za kartoteko; do 5. novembra t. l. o dobavi železa, stauferjevih puš, vijakov, matic, zakovic, zati-kačev; do 15. novembra t. l. pa o dobavi 400 kub. metrov jamskega lesa.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe o dobavi stropnih in namiznih brodskih svetiljk; do 7. novembra t. l. pa o do-bavi električnega materijala.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe o dobavi angleškega kamenja; do 7. novembra t. l. o dobavi 1000 metrov brodskega kabla; do 8. novembra t. l. pa o dobavi hrastovega lesa, železne pločevine, kotnega železa, okroglega železa, jekla, zakovic, plinskih cevi, vijakov itd.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

LETNO POROČILO JUGOSLOVANSKO-AVSTRIJSKE TRGOVINSKE ZBORNICE NA DUNAJU

za leto 1932. je izšlo v posebni in lično opremljeni brošuri. Poročilo je dvojezično, nemško in srbsko-hrvatsko ter objavlja najprej izčrpano poročilo o delovanju zbornice v l. 1932. Nato daje zelo obsežen in podroben pregled jugoslovansko-avstrijske trgovine v letu 1932, nakar objavlja v celoti dodatno trgovinsko pogodbo, ki je bila sklenjena med Avstrijo in Jugoslavijo. Jugoslovanski devizni predpisi, najvažnejši jugoslovanski carinski predpisi in carinske pristojbine ter jugoslovanski predpisi o javnih dobavah so naslovi nadaljnjih člankov, ki jih bo avstrijski interesent pozdravil z enakim zadovoljstvom ko jugoslovanski pojasnila o avstrijskih deviznih in carinskih predpisih, o avstrijskih uvoznih omejitvah in prepovedih ter o raznih olajšavah, ki jih dovoljujejo avstrijske in jugoslovanske železnice. Brošuro zaključujejo naslovi o avstrijskih in jugoslovanskih konzulatih ter gospodarskih institucijah.

DELNIŠKE DRUŽBE V ŠVICI

Po uradnih podatkih je bilo koncem letošnjega prvega polletja 16.400 delniških družb z delniškim kapitalom 8980 milijonov švicarskih frankov. Od 3780 industrijskih družb z delniškim kapitalom 2.38 milijard švicarskih frankov, odpade na družbe za elektriko 129 družb s kapitalom 562.66 milijonov, na industrije železa in kovin 693 družb z delniškim kapitalom 531.19 milijonov, na tekstilno industrijo 310 družb in 248.21 milijonov švicarskih frankov. Delniških družb za trgovino in pomožne obrate je bilo 3000 z delniško glavnico 600 milijonov, bančnih 226 s kapitalom 1796.36 milijonov, holding-družb je 1564 s kapitalom 2977.8 milijonov, družb za trgovino z nepremičninami 5677 z 264.4 milijonov, hotelskih in gostilničarskih 303 s 97.45 milijonov, zavarovalnih 34 z 298.32 milijonov in prometnih 528 s 394.8 milijonov švicarskih frankov. V prvih devetih mesecih tega leta je nazadovao skupni deln. kapital vseh družb za samo 2 milj., ker je znašalo znižanje kapitala posameznih delniških družb 71 milijonov, povečanje pa 69 milijonov švicarskih frankov.

JAVNA DELA ITALIJE

Tri tisoč javnih del je bilo v Italiji izvršenih v zadnjih 11 letih. Vsa ta dela so veljala dve in pol milijarde lir. Od te vsote se je uporabilo: za gradnjo novih cest 325 milijonov lir, za preuredbo starih 325, za vodne naprave 230, za pristaniške naprave 241, za javna poslopja in šole 280, za melioracije 460, za nove železnice 216, za javna dela, ki so nastala vsled potresov 54 in za zdravstvene naprave 254 milijonov lir.

AMERIKA VSTOPI V BASELSKO BANKO

Iz Newyorka poročajo, da bodo ameriške federalne rezervne banke aktivno sodelovale pri Banki za mednarodna plačila v Baslu. V upravni svet banke bo imenovan guverner njujorške federalne banke Harrison. V mednarodnih bančnih krogih se pripisuje sodelovanju Amerike velika važnost, ker bi se potem lažje reševali vsi valutni problemi in bi se lažje pobijala gospodarska depresija.

AVSTRIJSKI LES ZA PALESTINO

Da Dunaju se vodijo pogajanja med avstrijskimi lesnimi izvozniki in neko finančno skupino za financiranje avstrijskega lesnega izvoza v Palestino. Predvsem bi se izvažal stavbeni les za gradnjo lesenih hiš, ki se v zadnjem času mnogo grade v Palestini.

NEVARNE POSLEDICE STAVKE FARMERJEV

Predsednik farmerske organizacije je izjavil, da farmerji ne prenehajo s stavko, dokler ne bodo vse njih zahteve izpolnjene. Stavka farmerjev je zelo učinkovita in ogroža ves Rooseveltov obnovitveni program. Zlasti pa nastopajo farmerji proti Niri in nočejo kupovati v nobeni trgovini, ki ima modrega orla. Na križiščih ustavljajo vozove z živili ter jih zavračajo nazaj na deželo. Mnogi mislijo, da bodo farmerji prisilili Roosevelta, da pristane na inflacijo.

Irzna poročila

MARIBORSKI TRG

Na trg z dne 24. t. m. je bilo prignanih 11 konjev, 12 bikov, 158 volov, 395 krav in 9 telet.

Cene so bile te: debeli voli 3-50-4, poldebili 2-2-50, plemenski 1-75-2, biki za klanje 2-3-50, klavne krave, debele 2-75-3-50, plemenske krave 1-75-2-25, krave za klobasarje 2-2-25, molzne krave 2-2-75, breje krave 2-2-75, mlada živina 3-4, teleta 6-7 Din za 1 kg žive teže.

Prodanih je bilo 338 komadov, od teh za izvoz v Italijo 27 komadov.

Mesne cene:

Volovsko meso I. vrste 10-12, II. vrste 8-10, meso od bikov, krav in telic 5-7, telečje meso I. vrste 14-16, II. vrste 8-10, svinj. meso sveže 10-18 za 1 kg.

ZAGREBSKI TRG ZA KOŽE

Na prodaji sirovih kož zagrebske mersarske zadruge so se prodajale osoljene goveje kože po 12 Din za kg. Telečje kože se plačujejo po 17-18 Din za kg, ovčje po 17 do 28, kože od jagnet pa po 10 do 22 Din za kožo.

DUNAJSKI TRG

Na goveji trg z dne 23. t. m. je bilo postavljenih 855 volov, 427 bikov in 626 krav, od teh iz Jugoslavije 72 volov, 26 bikov in 2 kravi. Cene: Fabrični voli po 1-35 do 1-50, I. vrste po 1-20-1-30, II. po 1-10 do 1-20, III. po 1- do 1-10, biki po 1- do 1-18, krave po 0-90-1-15, mršava živina po 0-70-0-93.

Tendence: Ob mirnem prometu so ostale cene za vole neizpremenjene, dočim je cena za biko in mršavo živino malo nazadovala.

Na svinjski trg z dne 24. t. m. je bilo postavljenih: 5927 špeharjev in 8018 pršutarjev; iz Jugoslavije je bilo 2283 špeharjev, največ pršutarjev je dala Avstrija (5165) in Poljska (2295). Cene so bile te: mangalice I. vrste po 1-40-1-42, II. po 1-38-1-40, jugoslovanske križane I. po 1-42-1-46, srednje po 1-40-1-42 in slabše vrste po 1-36-1-38, pršutarji lahki po 1-30 do 1-50, težki po 1-30-1-45, križani po 1-40-1-50 šillingov za kg žive teže. Tendence: Ob živahnem povpraševanju so se madjarski špeharji podražili za pet, drugi za 2-3 groše; pršutarji so se pocenili za 5 grošev pri kg. (Poročilo tvrdke Predović in drug, Dunaj III. — St. Marx.)

NAŠE SADJE NA TUJIH TRGIH

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 24. oktobra: Dunaj: Na trg so prišli 4 vagoni jugoslovanskih svežih češpelj, ki so se prodajale po povprečni ceni 52 grošev, oziroma 4-50 Din za kg. Dne 23. t. m. je prišel na dunajski trg en vagon našega grozdja, ki se je pro-

dajalo po 85 do 90 grošev ali po 7-35 do 7-78 Din za kg. — To ceno pa je treba smatrati kot izjemno, ker se je bolgarsko grozdje »damiat«, ki odgovarja našemu smederevskemu grozdju, prodajalo po 80 do 85 grošev za kg.

Program ljubljanske radije postaje

Nedelja, dne 29. oktobra: ob 8.15: Poročila — 8.30: Gimnastika (Lojze Vrbevec) — 9.00: Versko predavanje (dr. Rant) — 9.30: Kaj moram vedeti o Okrobnem uradu (Smersu R.) — 10.00: Prene cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00: Radijski orkester in vok. solo — 11.30: Slovenska glasba, izvaja Radio-orkester — 12.00: Čas, plošče — 16.00: Francoski kmet (ga. Jerasova) — 16.30: Pevski koncert — 17.30: Plošče — 20.00: Operna korepeticija. Sodelujejo: gdč. Sokova, gg. Jelačin in Eržen — 20.45: Harmonika solo, g. Kovač — 21.30: Čas, poročila — 21.45: Radijski orkester in Radio-jazz.

Ponedeljek, dne 30. oktobra: ob 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Gospodinjska ura: O kurivju v gospodinjstvu (ga. Kraigherjeva) — 18.30: Krompir kot hrana (prof. Pengov) — 19.00: Slavonija v šegah (H. Marjanović) — 19.30: Plošče — 20.00: Pevski dueti (gg. Gostič in Rus). Vmes duet harmonikarjev Kosec — 21.30: Čas, poročila — 21.45: Radijski orkester.

Torek, dne 31. oktobra: ob 11.00: Radijski orkester — 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Otroški kotichek (gdč. Vencajzova) — 18.30: Plošče — 19.00: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.30: Položaj Slovencev ob vstopu v l. 1848 (R. Dostal) — 20.00: Dvojboj na harmoniki: gg. Stante in Kovač — 20.45: Koncert ge. Pavle Lovšetove na ploščah in v originalu — 21.30: Čas, poročila — 21.45: Radijski orkester — 22.30: Angleške plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Sobota, dne 28. oktobra: Mlinar in njegova hči. Izven.

Nedelja, dne 29. oktobra ob 15. uri: Mlinar in njegova hči. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Zajec. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, dne 30. oktobra: Zaprt.

Opera, začetek ob 20.

Sobota, dne 28. oktobra: Havajska roža. Izven.

Nedelja, dne 29. oktobra: Tosea, Gostujeta ga. Zinka Kučeva in Ivan Franzl. Izven.

Ponedeljek, dne 30. oktobra: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, dne 29. oktobra ob 15. uri: Pastirček Peter in kralj Briljantin. Otroška predstava.

Ob 20. uri: Rože v snegu.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1934

ki ima 365 dni,

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnično in lunino mrke; — lunine spremembe; — poštno dolebo za Jugoslavijo; — lestvice za koške, za pobotnice, kupne pošodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejmne na Kranjskem, Koroskem, štajerskem, Prekmurju, Medžurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepis važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnikova nasl. d. d.
v Ljubljani.

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana
Igriška ulica štev. 10

Telefon 22-67

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Ljubljana
Velepražarna kava. Dunajska cesta 33
Mlini za dišave. Ustanovljeno leta 1840
Točna postrežba. Ceniki na razpolago

„KVERTA“
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2. Vožarski pot 1

TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 31-23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani